

אבל לעניין שטרות כותבין אדר הראשון ואדר השני, אלא שכותבין אדר השני תניין, רבי יודה אומר: אדר השני כותב [תי'ו] ודיו.

"מתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת מקוות המים ועושין כל צורכי הרבים".
– אילו הן צורכי הרבים? – דנין דיני ממונות ודיני נפשות דיני מכות, ופודין ערכין וחרמין והקדישות, ומשקין את הסוטה, ושורפין את הפרה, ועורפין עגלה
אור ל'שרים

בבבלי נדרים סג,א אמרו: תניא: אדר הראשון - כותב (בשטרות) "אדר ראשון", אדר שני - כותב "אדר" סתם; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אדר הראשון - כותב סתם, אדר שני - כותב "תניין" (שני).

דעת רבי יהודה בבבלי היא דעת תנא קמא בירושלמי.

☆☆☆

כאן התחלת מקבילה בירושלמי מועד קטן א.ב. במשנה מועד קטן א,ב שנינו (בעניין חול המועד): "מתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת מקוות המים ועושין כל צורכי הרבים".

שואלים: אילו הן (בנוסח הבבלי של מסכת שקלים נוסף: 'כל') צורכי הרבים – שהתירו לעשות בחול המועד?

ומביאים ברייתא (לפרש את המשנה): דנין דיני ממונות – בית דין דנים בתביעות של ממון שבין אדם לחברו (דיני ממונות צריכים בית דין של שלושה),

ודיני נפשות – בית דין דנים את הנידון על דברים שחייבים עליהם עונש מיתה (דיני נפשות צריכים בית דין של עשרים ושלושה),

ודיני מכות – בית דין דנים את הנידון על דברים שחייבים עליהם עונש מלקות,

ופודין ערכין – אמר אדם: "ערך פלוני עלי", צריך הוא לתת מעות להקדש כפי השיעור הקצוב בתורה בהתאם לשנותיו של פלוני, ואם אין לו מעות והוא נותן מיטלטלים, שמים את המיטלטלים בשלושה אנשים, ואם הוזקקו לגבות את הערך מן הקרקעות שלו, שמים את שוויים של הקרקעות בעשרה אנשים; ובית דין גובים את הערכים (הגרסה במקבילה: ופודין את השבוין וערכים וכו'),

וחרמין – דברים שהוקדשו לבדק הבית (תיקון בנייני בית המקדש) בלשון חרם, שנפדים בשוויים,

והקדישות – דברים שהוקדשו לבדק הבית, שנפדים על ידי שלושה בקיאים ששמים את שוויים של ההקדשות;

ובית דין פודים את החרמים ואת ההקדשות,

ומשקין את הסוטה – אישה שבעלה קינא לה שלא תיסתר עם איש פלוני, ואחר כך נסתרה עם אותו איש ואין עדים שזינתה, הרי היא סוטה החשודה בזנות תחת

כאן התחלת מקבילה גם בירושלמי נדרים ח.ו. ומביאים את המשך הברייתא (בעניין שנה מעוברת): אבל לעניין שטרות כותבין אדר (במקבילה בנדרים ובספר "וזההיר": 'באדר') הראשון ואדר (במקבילה בנדרים ובספר "וזההיר": 'ובאדר') השני (נראה שצריך לומר: 'כותבין באדר הראשון ובאדר השני "אדר"' (המילה "אדר" נשמטה בשל דמיון המילים)), אלא שכותבין אדר (בספר "וזההיר": 'באדר') השני "תניין" – בשטרות הנכתבים באדר הראשון ובאדר השני כותבים את שם החודש "אדר", אלא שכדי להבחין בין אדר הראשון ואדר השני, כותבים באדר השני גם "תניין" (השני). הרי שבאדר הראשון כותבים "אדר" סתם, ובאדר השני כותבים "אדר תניין" (חלק מהגרסאות בנוסח הבבלי של מסכת שקלים הוא על פי הבבלי נדרים סג,א). רבי יודה (בר אלעאי, מגדולי התנאים בדור הרביעי) אומר: אדר השני כותב ["תי'ו"] (כך צריך להשלים, כמו שהוא במקבילות. אפשר שהגרש שעל המילה 'תי'ו' הובן בהעתקה קדומה של מסכת שקלים כמחיקה. הגרסה של המגיה במסירה שלפנינו: 'כותבי' (תי'ו) [היו], וכן הוא בדפוס ונציה הבבלי: 'כותבין היו', כנראה בטעות: 'היו' במקום 'תי'ו') ודיו – באדר השני כותב בשטרות "אדר ת", ודי לו בכך, ואינו צריך לכתוב את כל המילה "תניין" כדברי תנא קמא, אלא אות ראשונה בלבד.

הברייתא בעניין שטרות אינה מדברי רבן שמעון בן גמליאל, אלא עניין בפני עצמו היא (רבנו משולם).

עד כאן המקבילה בירושלמי מגילה ונדרים.

הסוגיה הזו הועתקה לכאן ממגילה, שהרי הברייתא בעניין קריאת המגילה כשנתעברה השנה מוסבת על המשנה במגילה שם.

בתוספתא מגילה א,ו שנו: שטרות שבזה ושבזה כותבים "אדר", ואדר שני נכתב "תניין" (סתם אדר הוא אדר ראשון, ובאדר שני צריכים לכתוב במפורש "תניין"). רבי יהודה אומר: אדר שני נכתב תיו.

הברייתא שבירושלמי (לפי גרסתנו) היא הברייתא שבתוספתא.